

Nr 181.

Av herr **Johanson** i Norrköping **m. fl.**, *angående revision av gällande jaktlag och jaktstadga m. m.*

De bestämmelser, som finnas i lag om rätt till jakt av den 3 juni 1938 och kunglig kungörelse vid samma tid, jaktstadgan för jaktutövning och vilt-skydd äro så avfattade, att de monopolisera jakten för vissa grupper i samhället, samtidigt som de icke på ett tillfredsställande sätt taga hänsyn till vilt-skyddet. En förändring av dessa bestämmelser är därför av nöden såväl för att ge dem ett mer demokratiskt innehåll som också för att på ett bättre sätt skydda viltbeståndet.

Lag om rätt till jakt.

I lagens 2 § heter det:

”Jakträtt tillkomme, där ej annorledes stadgas i denna lag, en var jord-ägare å honom tillhörigt område.”

Denna formulering innebär, att storgodsägare, bruk, skogsbolag och andra som äga stora jaktområden helt disponera och förfoga över dessa. Det är en vanlig företeelse, att enskilda eller bolag suveränt härska över arrenden, som omfatta 30 000, 40 000 à 50 000 hektar och mera.

Det finnes snart ingen möjlighet för småfolket på landsbygden att få bidra till sitt uppehälle eller för sitt nöje kunna erhålla ett stycke jaktarrende. För lant- och skogsarbetarbefolkningen utgör detta givetvis ett otillfredsställande förhållande, vilket bidrar till vantrivsel och flykt från landsbygden. Det är en uppenbar orättvisa mot det stora flertalet av befolkningen på landsbygden och i skogarna, som inte äger eller arrenderar några gårdar men ändå tvingas arbeta därstädes, till båtнад för hela landets befolkning, att inte dessa skola ha rätten till den nytta och förströelse, som jakten medför.

Orättvisor i denna fråga finnas även i flera fall än där jakträtt följer jordrätt. Det finnes många både i stad och på land, som äga mindre områden jaktmark eller kanske intet alls, men som på grund av sin ekonomiska ställning kunna bjuda över i fråga om arrendebeloppens storlek och som på så sätt slå under sig så stora jaktområden, att de inte ens kunna sköta dem på ett tillfredsställande sätt ur viltvårdssynpunkt.

Lagen om rätt till jakt, 26 § 1 mom. lyder:

”Den som vill utöva jakt å annan mark än den som han äger eller till vilken han har i 7 § omförmäld brukningsrätt vare pliktig erlægga jaktvårdsavgift.”

Denna bestämmelse missgynnar de små jordägarna och dem som ingen mark äga och ger favörer till de stora jordägarna och dem, som ha brukningsrätt till större områden. De mindre jordägarna och de som ha brukningsrätt till mindre områden och därmed inte möjlighet att jaga enbart därstädes måste först slå sig tillsammans med andra. De komma då att jaga på annans mark och få därmed lösa jaktvårdsavgift. Därtill kommer att jaktvårdsavgiften användes till jakt- och naturvårdande ändamål i landet som helhet samt i de olika länen, därför borde jaktvårdsavgift uttagas av varje jägare.

En revision av lagen om rätt till jakt borde i första hand ta sikte på att 2 § helt strykes samt att landet av statliga myndigheter indelas i jaktdistrikt. Rätt att erhålla jaktkort bör i princip tillerkännas varje svensk medborgare. Därmed skulle även bestämmelserna om jaktarrende bortfalla.

26 § 1 mom. kräver den ändringen, att jaktkort skall lösas av alla utan undantag.

Jaktstadgan. Jaktutövning och viltskydd.

Bestämmelserna under de olika paragraferna syfta till att vårda jakten, skydda viltstammen och dess bestånd samt att villebrådet ej skall tillfogas onödigt lidande. Man har fastställt vissa bestämmelser för skjutvapen, att jakt ej får bedrivas från motorfordon, motorbåt eller luftfarkost. Vissa fridlysnings-tider ha fastställts för olika slag av djur. Men det finnes påtagliga och anmärkningsvärda fel i bestämmelserna. I 13 § 1 mom. är bl. a. föreskrivet:

”Årskalv av älg vare dock fridlyst under hela året.”

Detta torde vara föranlett av att älgbeståndet skall bevaras. Men redan i 15 § 1 mom. första stycket står det följande, som i vissa fall upphäver vad som är stadgat i 13 § 1 mom.

”Förfogar jakträttsinnehavare över mark av den storlek och beskaffenhet, att densamma efter förhållandena i orten kan anses medgiva tillfredsställande vård av älgbeståndet, eller utgöres jaktvårdsområde, varom stadgas i 10 § lagen om rätt till jakt, av mark som nu är sagd, må tillstånd kunna meddelas dem å den mark jaktberättigade att under särskild jakttid där fälla det antal älgar, som med hänsyn till stammens storlek och omständigheterna i övrigt finnes skäligt. Ej må det förhållandet, att å ifrågavarande ort älg är i allmänhet helt fridlyst, utgöra hinder för meddelande av tillstånd varom nyss sagts.”

Denna s. k. licensjakt får fortgå under en hel månad och i undantagsfall

längre. I 16 § stadgas i fråga om arten av de djur som få nedläggas under denna särskilda tid:

”I tillståndet skall angivas den eller de tider, under vilka jakten må företagas, så ock det antal älgar, däri inbegripet årskalvar, som högst må nedläggas.”

Som synes, är det förbjudet att skjuta årskalvar av älg under den ordinarie tiden, då majoriteten av landets jägare deltagar i jakten, medan det är tillåtet under den s. k. licensjakten, vilken till sin största del sker på de större jaktområdena, vilka, som förut nämnts, i flesta fall ägas av större egendomsägare och bolag. Detta förhållande stärker inte moralen i fråga om tjuvskytte bland jägarna i våra avlägsna svenska skogsbygder utan tvärtom.

Inom de områden, där licens på älgkalv anses kunna beviljas, borde detta även gälla under den allmänna älgjakten. Anses dylik licens inte böra lämnas, skall detta givetvis även gälla under licenstiden. Den nuvarande olikheten inför lagen bör avskaffas.

Frågan om att jakten skötes på bästa sätt och att viltvården tillgodoses på de större områdena kan med fog betvivlas. I många fall är det dels så, att antalet jägare i förhållande till markernas storlek är för litet för att en verklig jaktvård skall kunna genomföras, och dels är det så, att vederbörande bo så långt från markerna, så att de inte ha tillfälle att jaga mer än ett par tre gånger om året, och då jaga de i de flesta fall storvilt. Resultatet blir att räv och andra rovdjur jagas för litet med påföljd att dessa komma att utgöra en stor fara för småviltet, som genom nämnda förhållande minskar i stor utsträckning.

En annan fråga i detta sammanhang är det drev och den klappjakt, som ofta företas på de större domänerna. Sådant förfaringsätt kan egentligen inte kallas för jakt, utan utgör närmast ett slaktande av djur, där dessa inte få någon chans att komma undan. Man får här ifrågasätta, om inte detta är motsatsen till viltvård och borde i lag förbjudas.

Skötseln av jakten och viltvården sker ju för närvarande i största utsträckning genom de olika länsföreningarna, vilka äro anslutna till Svenska jägarförbundet. Dessa tillsätta sina jaktvårdskonsulenter och beviljas av Kungl. Maj:t drift- och omkostnadsanslag från i länet inkomna jaktvårdsmedel till ett belopp av 55 procent.

Svenska jägarförbundets ledning tillhör den lilla del av befolkningen, vilken har anledning att anse att allt är bra som det är. De ha inte något intresse av en demokratisk utveckling på området. Men folkflertalets intressen kräva en förändring. Därför rekommendera vi ändrade bestämmelser av den innebörden, att jakt-distrikten ställas under direkt tillsyn av länsstyrelserna och att dessa även tillsätta jaktvårdskonsulenter.

I tidningen Jakt och jägare nr 10 1944 återfinnes en artikel med rubri-

ken: "Jakten får inte monopoliseras." I artikeln citeras ett avsnitt ur bokverket "Jakten i Sverige" för år 1937, vilket visar sammansättningen av Svenska jägarförbundets ledande män. Förteckningen upptar 6 grevar eller baroner, 3 högre militärer, 1 kammarherre, 2 jägmästare, 2 skogschefer, 1 hovjägmästare, 1 professor, 1 fil. dr, 1 disponent och 1 stadsrevisor. De olika länsföreningarna ha ungefär samma karaktär.

Här ha berörts några av de mest anmärkningsvärda punkterna i lagarna och kungörelserna om jakt, jaktstadga och viltvård. Därutöver finnes ännu en rad av frågor, som kräva bättre lösning än vad som nu är fallet.

Med hänsyn till ovanstående föreslå undertecknade,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av bestämmelserna i Lag om rätt till jakt av den 3 juni 1938 och Jaktstadgan av den 3 juni 1938 och att Kungl. Maj:t därvid beaktar de anmärkningar mot nu gällande bestämmelser, som i denna motion blivit framställda, samt

att vid utarbetandet av förslag till nya bestämmelser inte endast representanter för Svenska jägarförbundet utan även representanter för Jägarnas riksförbund och för böndernas och lant- och skogsarbetarnas ekonomiska och fackliga organisationer måtte lämnas tillfälle till medverkan.

Stockholm i januari 1945.

Harald Johanson.

Gösta Kempe.

Axel Nordström.

Erik Jansson.

Helmer Holmberg.